

Ulkoasiainneuvosto 15.6.2026; Suomen tavoitteet

Ulkoasiainneuvosto kokoontuu 15.6.2026 Luxemburgissa. Suomea kokouksessa edustaa ulkoministeri Elina Valtonen. Kokouksen varsinaisina aiheina ovat Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, Lähi-idän tilanne sekä EU:n ja Kiinan väliset suhteet. Neuvoston yhteydessä ministerit käyvät myös epävirallisen aamiaiskeskustelu Armenian ulkoministerin kanssa. Neuvoston jälkeen järjestetään EU-Egypti-assosiaationeuvoston kokous.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa

Suomi tukee vankasti Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. Suomi korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä materiaaliapua ja humanitaarista apua Ukrainaan tulee jatkaa ja lisätä. (UTP 41/2023, UTPJ 12/2024)

EU:n tulee kantaa vastuuta Euroopan turvallisuudesta ylläpitämällä johtava asema Ukrainan tukijana ja Ukrainalle annettavan kansainvälisen tuen mobilisoinnissa. Suomi pitää sekä kahdenvälisen että EU:n kautta annettavan Ukrainan tuen jatkumisen tärkeyttä esillä myös yhteyksissä EU-pääkaupunkeihin. (E 32/2026 vp)

Kestävä ja oikeudenmukainen rauha edellyttää Ukrainan neuvotteluaseman vahvistamista yhtäältä Ukrainalle toimitettavan puolustusmateriaalituen ja muun tuen sekä toisaalta Venäjän taloudelliseen kykyyn vaikuttavien pakotteiden kautta. Suomi tukee Ukrainan tavoitetta kestävästä ja oikeudenmukaisesta, YK:n peruskirjan sekä kansainvälisen oikeuden mukaisesta rauhasta. (E 32/2026 vp)

Suomi korostaa tarvetta jatkaa tukea Ukrainalle sekä lisätä painetta Venäjää kohtaan erityisesti pakotteiden ja tullien muodossa. Pakotteilla heikennetään Venäjän taloutta ja rajoitetaan Venäjän kykyä kehittää ja rakentaa sotilaallista voimaansa. On myös tärkeää vahvistaa yhteisiä keinoja puuttua Venäjän varjolaivastoon Venäjän energiatulojen pienentämiseksi ja varjolaivaston aiheuttamien merkittävien riskien torjumiseksi. (VNS 2/2026 vp) Suomi pitää tärkeänä täyden meripalvelukiellon lisäämistä venäläisen energian kuljetuksille. (UTPJ 7/2026 vp)

Hallitusohjelman mukaisesti Suomi sitoutuu voimakkaasti tukemaan Ukrainaa ja sen jälleenrakentamista ja on avoin erilaisille rahoitusratkaisuille Ukrainan tukemiseksi. (E 73/2025 vp) EU:n tulee löytää Ukrainan sotilaallisen tuen varmistamiseksi pitkän aikavälin rahoitusratkaisuja, jotka tukevat Ukrainan puolustautumista tehokkaasti ja varmistavat jäsenvaltioiden välisen tasapuolisen taakanjaon. (E 32/2026 vp)

EU:n tulee tukea Ukrainan asevoimia ja sotilaallista suorituskykyä, jotka ovat keskeinen tekijä sen puolustuskyvyn kannalta. Suomi tukee EU:n sotilaalliselle avustusoperaatiolle Ukrainassa (EUMAM Ukraine) asetettua tehtävää koulutuksen tarjoamiseksi Ukrainan asevoimille sekä jäsenvaltioiden toiminnan koordinoimiseksi Ukrainan asevoimien koulutuksen tuen osalta. Ukrainan tarpeiden tulee olla operaation suunnittelun ja toimeenpanon keskiössä. (E 32/2026 vp) Suomi painottaa EU:n ja Naton tiivistä yhteistyötä ja EUMAM:n ja Naton NSATU-mission toimien täydentävyyttä. (UTPJ 33/2024 vp)

Suomi pitää tärkeänä ratkaisun löytämistä Ukrainalle annettavan tuen jatkumiseksi Euroopan rauhanrahastossa (EPF). Euroopan rauhanrahaston tulee edistää jäsenmaiden välistä tasapuolista

taakanjakoa sotilaallisessa tuessa sekä tukea Ukrainan tarpeita vastaavan avun toimittamista mahdollisimman nopeasti. (E 32/2026 vp)

Suomi korostaa, että hyökkäyksen kohteena oleva Ukraina päättää itse, millaisen ratkaisun se on osaltaan valmis hyväksymään. Euroopan turvallisuusjärjestystä laajemmin koskevista asioista ei voida sopia Euroopan ohi. Euroopan on tärkeää varautua turvallisuusjärjestystä koskevaan keskusteluun muodostamalla vahva yhtenäinen näkemys. Suomi toimii osaltaan kestävän ja oikeudenmukaisen rauhan saavuttamiseksi yhdessä kumppaniensa ja liittolaistensa kanssa erityisesti EU:n, Naton, Ukrainaa tukevien maiden halukkaiden koalition ja erilaisten pienryhmien kautta. (VNS 2/2026 vp)

Suomi pyrkii vahvistamaan EU:n ja jäsenvaltioiden kykyä vaikuttaa tarkoituksenmukaisella tavalla diplomaattisiin tunnusteluihin ja neuvotteluihin tulitauon aikaansaamiseksi, Venäjän hyökkäyssodan päättämiseksi sekä kestävän ja oikeudenmukaisen rauhan saavuttamiseksi poliittisen ratkaisun kautta. (E 32/2026 vp)

Suomi tukee Ukrainan turvallisuusjärjestelyitä koskevaa valmistelutyötä EU:ssa, mukaan lukien unionin oma panos Ukrainan turvallisuuden varmistamiseksi. Suomi katsoo, että EU:n on sitouduttava kantamaan merkittävä vastuu Ukrainan pitkän aikavälin tukijana. Samalla keskeistä on, että EU:n tukipanos sovitetaan yhteen Yhdysvaltain ja halukkaiden maiden koalition työn kanssa. (UTP 32/2025 vp)

Suomi tarkastelee Venäjä-yhteyksien tulevaisuutta, myös yhdessä kumppaniensa kanssa. Jossakin vaiheessa tulee tarkastella poliittisen tason yhteyksien avaamisen tarvetta. Paluuta vanhaan kahdenväliseen suhteeseen ei kuitenkaan ole. (VNS 2/2026 vp)

Suomi painottaa tarvetta Ukrainan tukemiselle myös mahdollisen tulitauon tai rauhansopimuksen jälkeen. Ukraina tarvitsee lisäksi vahvaa puolustusteollista kykyä nopeuttaakseen varustautumistaan. Tässä keskeisessä osassa on Euroopan puolustusteollisen kyvykkyyden vahvistaminen sekä ukrainalaisen puolustusteollisuuden integroituminen ja syvenevä yhteistyö EU:n puolustusteollisuuden kanssa. (VNS 2/2026 vp)

Suomi katsoo, että on tärkeää liittää Ukrainan puolustusteollisuus Euroopan puolustuksen teknologiseen ja teolliseen pohjaan. Suomi kannattaa ukrainalaisten toimijoiden osallistumista EU:n puolustusteollisiin ohjelmiin. On tärkeää, että Ukraina jatkaa oikeusvaltion vahvistamiseen ja korruption kitkemiseen tähtääviä uudistuksia myös puolustuksen hallinnonalalla ja puolustusteollisuudessa. (E 33/2025 vp) Suomi tukee esitystä erillisestä Ukraina-yhteistyötä koskevasta pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) sitoumuksesta. (UTPJ 45/2025 vp)

Ukrainan selviäminen on koko Euroopalle merkittävä turvallisuuspoliittinen intressi, ja Suomi peräänkuuluttaa tasaisempaa taakanjakoa Ukrainaa tukevien valtioiden kesken. (VNS 2/2026 vp) Suomi on valmis tukemaan ja pyrkii hyödyntämään mahdollisia uusia yhteishankinta- ja rahoitusjärjestelmiä Ukrainan tukemiseksi niin EU:n kuin Naton yhteydessä. Suomi suhtautuu avoimesti aloitteisiin yhteistoiminnan lisäämiseksi Ukrainan puolustusteollisuuden kanssa. (UJ 47/2023) Suomi ottaa huomioon myös Naton Haagin huippukokouksen julistuksen, jossa liittolaiset antoivat sitoumuksen Ukrainan tuen jatkamisesta ja tuen sisällyttämisestä sovittuun puolustusmenotavoitteeseen.

Ukrainan asevoimat ovat erityisen keskeisessä asemassa pelotteen luomisessa ja tuottavat turvallisuutta koko Euroopalle. (VNS 2/2026 vp)

Venäjän siviileihin kohdistamien hyökkäysten jatkuessa EU:n tulee jatkaa toimia Ukrainan siviiliväestön suojelemiseksi ja vaatia kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamista. EU:n on yhdessä kumppaniensa kanssa jatkettava tukea Ukrainan energia- ja vesihuollon turvaamiseksi. (E 32/2026 vp)

Suomi tukee EUAM Ukraine -siviilikriisinhallintaoperaation työn vahvistamista ja mandaatin laajentamisen suunnittelua ehdotetuille toiminta-alueille. Suomi katsoo, että EUAM Ukraine -operaation uudet toiminta-alueet vahvistaisivat edelleen Ukrainan siviiliturvallisuussektoria, yhteiskunnan kriisinsietokykyä sekä edistäisivät Ukrainan EU-jäsenyysprosessia. Suomi pitää tärkeänä operaation olemassa

olevien sekä erityisesti uusien ehdotettujen toiminta-alueiden osalta solidaarisuutta resurssien varmistamisessa sekä korostaa mahdollisimman tasapuolista taakanjakoa. (UTP 32/2025 vp) Operaation työn tuloksia ja vaikuttavuutta tulee samalla arvioida aktiivisesti.

Suomi tavoittelee Ukrainan EU-jäsenyysneuvotteluissa kaikkien kuuden neuvotteluklusterin avaamista mahdollisimman pian ja neuvotteluiden viemistä eteenpäin määrätietoisesti. (E 32/2026 vp)

Suomi jakaa komission näkemyksen siitä, että viisumipolitiikkaan on tarve sisällyttää tehokkaita välineitä, joiden avulla voidaan reagoida kolmasmaasuhteiden vakavaan heikentymiseen, kuten kolmansien maiden vihamielisiin toimiin. Tältä osin tärkeä uudistus olisi viisumisäännöstöön sisällytettävä uusi kohdennettujen rajoittavien viisumitoimenpiteiden luokka. Tämä uudistus tarjoaisi mahdollisuuden vastata myös EU:n viisumisääntelyn keinoin esimerkiksi Venäjän laittoman hyökkäyssodan kaltaisiin uhiin. (E 19/2026 vp)

Suomi edellyttää, että Venäjän vastuu kansainvälisen oikeuden loukkauksista ja korvausvelvollisuus niistä aiheutuvista vahingoista toteutuu. (VNS 3/2024 vp) Suomi edistää kansainvälisiä toimia vastuuvelvollisuuden varmistamiseksi Ukrainaan kohdistuneesta hyökkäysrikoksesta sekä hyökkäyssodan yhteydessä tehdyistä muista kansainvälisen oikeuden vastaisista rikoksista. EU:n tulee valmistautua Venäjän Ukrainaa vastaan käynnistämän hyökkäyssodan seurauksiin ja olla valmis tarvittaviin toimenpiteisiin. Työtä tulee jatkaa, jotta hyökkäyssodan yhteydessä tehdyt vakavat kansainväliset rikokset eivät jää rankaisematta (E 57/2023 vp).

Suomi pitää tärkeänä vahvistaa EU:n satelliittikeskuksen (SatCen) tukea EU:n ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa päätöksenteossa sekä YTPP-operaatioiden ja kumppanimaiden tukemisessa. Suomi kannattaa keskuksen tiivistä yhteistyötä Euroopan avaruusjärjestön, EU:n avaruusohjelmavirasto EUSPAn, komission sekä muiden relevanttien EU-virastojen kanssa (UTP 27/2023 vp).

Lähi-idän tilanne

Osana kansainvälistä yhteisöä Suomi jatkaa ponnisteluja vakauden lisäämiseksi Lähi-itään. Tämä on tarpeen myös laajempien kansainvälisten jännitteiden purkamiseksi. (VNS 3/2024 vp)

Suomi käy keskusteluita alueen maiden kanssa, koordinoi politiikkaansa tiiviisti kumppaniensa ja liittolaistensa kanssa ja korostaa, että kestävät ratkaisut löytyvät diplomatian, neuvottelujen ja kansainvälisen oikeuden kautta. Siviilejä ja siviili-infrastruktuuria tulee suojella kaikissa tilanteissa. (VNS 2/2026 vp)

EU:n on kaikilla toimillaan edistettävä rauhaa, vakautta ja siviilien suojelua Lähi-idässä. EU:n tuki kansainvälisen humanitaarisen oikeuden kunnioittamiselle ja siviilien suojelulle on keskeistä. EU:n tulee edistää kansainvälisen oikeuden mukaisia ratkaisuja alueen konflikteihin.

Lähi-idän ja Persianlahden eskaloituneessa tilanteessa EU:n tulee pyrkiä aktiivisesti edistämään paluuta diplomaattiseen ratkaisuun yhdessä kumppaniensa kanssa. On tärkeää, että alueen maat, erityisesti Persianlahden maat, ovat tiiviisti mukana kaikissa ratkaisuisissa.

Suomi näkee meriliikenteen kauttakulun turvaamisen Hormuzinsalmessa keskeisenä periaatteena ja intressinä niin kansainvälisen oikeuden näkökulmasta kuin kansainvälisen kaupan, energiansaannin ja ruokaturvan kannalta. Suomi on korostanut tarvetta hakea ratkaisuja diplomaattisin keinoin ja neuvottelujen kautta sekä kehottanut osapuolia pidättäytymään voimakeinojen käyttämisestä. Ratkaisujen on pohjauduttava kansainvälisen oikeuden kunnioittamiseen.

Suomi osallistuu keskusteluihin erilaisista aloitteista, jotka tähtäävät Hormuzinsalmen liikenteen vapauttamiseen ja turvaamiseen. Suomi toivottaa tervetulleeksi erityisesti Britannian ja Ranskan muodostaman laajan koalition ratkaisujen hakemiseksi Hormuzinsalmen tilanteeseen. Poliittisten ja diplomaattisten toimien lisäksi Suomi valmistelee osallistumista meriliikenteen turvaamiseen huomioiden kaikki asiaan vaikuttavat tekijät, mukaan lukien Suomen tarpeet ja velvoitteet Itämeren alueella.

Suomi on tukenut EUNAVFOR ASPIDES -operaation perustamista ja pitänyt tärkeänä, että EU vahvistaa merellistä läsnäoloaan Punaisenmeren alueella meriturvallisuuden vahvistamiseksi sekä kauppamerenkulun ja EU:n intressien turvaamiseksi. Suomi katsoo, että operaatio edistää sekä kansainvälisen oikeuden toteutumista että EU:n kaupallisia, poliittisia ja strategisia intressejä, ja myös laajemminkin kansainvälisen yhteisön etuja. (UTP 1/2024 vp)

EU:n on tärkeää jatkaa läsnäoloaan Punaisenmeren alueella ja tukea alueen turvallisuutta. (UTPJ 1/2025 vp) Suomi tukee ASPIDES-operaation mandaatin jatkamista 28.2.2027 saakka. Suomi tukee EU:n läsnäolon jatkumista Punaisenmeren alueella. (UTPJ 1/2026 vp)

EU:n tulee edelleen vaatia mahdollisimman suurta pidättyvyyttä, siviilien suojelua ja kansainvälisen oikeuden noudattamista, ml. YK:n peruskirjan ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamista.

Suomi tuomitsee Iranin mielivaltaiset iskut alueen maihin.

EU:n tulee vaatia Iranin hallintoa pidättäytymään väkivallasta omia kansalaisiaan kohtaan ja kunnioittamaan iranilaisten sananvapautta ja oikeutta rauhanomaiseen kokoontumiseen sekä kaikkien mielivaltaisesti pidätettyjen mielenosoittajien vapauttamista.

Suomi suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti Iraniin mahdollisesti kohdistuviin lisäpakotteisiin.

Iranin ydinohjelman osalta EU:n on tuettava neuvottelujen jatkumista kestävän ja kattavan sopimuksen saavuttamiseksi. Iranilta on edellytettävä täysimääräistä yhteistyötä Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) kanssa, mukaan lukien ydinohjelman nykytilan todentaminen. Iranin sitoutuminen ydinsulkusopimukseen (NPT) on keskeistä, ja EU:n on jatkettava vahvaa tukeaan IAEA:lle.

Iranista ei saa tulla ydinasevaltiota. Tämä on keskeistä niin Lähi-idän alueelle kuin laajemminkin globaalille turvallisuudelle, ml. kansainväliset ydinaseiden leviämistä rajoittavat sopimukset ja järjestelyt.

EU:n tulee tukea Israelin ja Libanonin välisen tulitaukosopimuksen toimeenpanoa, jonka pohjana on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 1701. EU:n tulee tukea Libanonin ja Israelin välillä 16.4. saavutettua tulitaukoa ja neuvotteluprosessia kestävän rauhan aikaansaamiseksi. EU:n tuki Libanonin poliittiselle vakaudelle ja valtiorakenteiden vahvistamiselle sekä maan asevoimille on tärkeää jatkossakin huomioiden erityisesti UNIFIL-operaation mandaatin päättyminen vuoden 2026 loppuun mennessä. EU:n ja kansainvälisen yhteisön on toimittava johdonmukaisesti Libanonin humanitaarisen tilanteen parantamiseksi. EU:n tulee tukea Libanonin hallinnon pyrkimyksiä aseellisten ryhmien, erityisesti Hizbollahin, aseistariisunnasta ja asemonopolin keskittämisestä valtiolle.

EU:n on tuettava kaikin tavoin tulitaukoa Gazassa sekä neuvotteluja sodan lopettamiseksi. On tärkeää pyrkiä sopimukseen, joka toimii pohjana Gazan vakauttamiselle ja jälleenrakentamiselle sekä askeleena kohti kestävää rauhaa Israelin ja palestiinalaisten välillä. Suomi tukee EUBAM Rafah -rajavaltontaoperaatiota osana EU:n tukea tulitauon toimeenpanolle tilanteen mahdollistaessa operaation toiminnan.

Gaza on keskeinen osa Palestiinalaisaluetta, ja EU:n on edistettävä sen tulevaisuuden ratkaisemista kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Gazan aluetta ei tule pienentää eikä sen väestöä pakottaa siirtymään pois alueelta. EU:n tulee tukea presidentti Trumpin suunnitelmaa tulitauon saavuttamiseksi Gazassa, edistää Ranskan ja Saudi-Arabian johdolla laaditun New Yorkin julkilausuman (johon Suomi liittyi 5.9.2025) tavoitteita Palestiinan kysymyksen rauhanomaisesta ratkaisemisesta ja kahden valtion ratkaisun toteuttamisesta sekä tarkastella avoimesti Arabimaiden Gazan tulevaisuutta ja jälleenrakennusta koskevia suunnitelmia ja ehdotuksia. Suomi kannattaa EU:n aktiivista roolia Gazan rauhansuunnitelman toimeenpanossa. EU:n on tuettava kansainvälisiä neuvotteluratkaisuun perustuvia pyrkimyksiä riisua Hamas vallasta ja Hamas ja muut aseelliset ryhmittymät aseista Palestiinalaisalueella ja selvitettävä konkreettisia mahdollisuuksiaan tähän. Suomi tukee EUPOL COPPS -operaation työtä Palestiinalaisalueen turvallisuus- ja oikeussektoreiden uudistamiseksi.

EU:n tulee edistää voimakkaasti humanitaarisen avun perillepääsyä koko Gazan alueella ja tuomita humanitaaristen periaatteiden ja kansainvälisen oikeuden vastaiset toimet, kuten avustuskuljetusten estäminen ja avun jakelun militarisointi. EU:n tulee vaatia, että Israel noudattaa kansainvälisen oikeuden mukaisia velvoitteitaan, mukaan lukien suojella siviilejä ja humanitaarista avustushenkilöstöä sekä varmistaa nopea ja esteetön humanitaarisen avun pääsy Gazaan kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisesti. EU:n on tuettava YK:n palestiinalaispakolaisten avustusjärjestö UNRWAn edellytyksiä toimia mandaattinsa mukaisesti Gazassa ja Länsirannalla ml. Itä-Jerusalem. EU:n on tuettava alueella toimivien järjestöjen, kuten UNRWA, Punainen Risti/Puolikuu ja WFP, mahdollisuuksia toimittaa humanitaarista apua paikalliselle väestölle.

Suomi on pitänyt tärkeänä UNRWAn riskienhallinnan vahvistamista ja on myös suunnannut omaa tukeaan UNRWAlle tähän tarkoitukseen. Kaikki terrorismisyytökset on otettava vakavasti ja selvitettävä.

EU:n tulee jatkaa vahvaa tukeaan palestiinalaishallinnolle sekä edellyttää siltä tarvittavia reformeja. EU:n tulee jatkossakin vaatia Israelilta palestiinalaishallinnolle kuuluvien tulli- ja verotulojen maksamista.

EU:n tulee tukea Länsirannan vakautta konkreettisin toimin. Suomi pitää tärkeänä, että EU kiinnittää huomiota Israelin syveneviin miehitystoiimiin Länsirannalla sekä reagoi konkreettisin toimin voimakkaasti lisääntyneeseen väkivaltaan palestiinalaista siviiliväestöä kohtaan. Suomi tukee EU:n ihmisoikeuspakotejärjestelmän puitteissa hyväksytyjä pakotteita väkivaltaisille siirtokuntalaisille. (UTPJ 11/2024).

Suomi korostaa, että sotatoimia ei saa kohdistaa siviileihin ja tuomitsee kaikki siviileihin kohdistuvat sotatoimet mukaan lukien siviilien käytön ihmiskilpinä Gazassa ja israelilaisten siirtokuntien asukkaiden harjoittama väkivalta.

Suomi tukee EU:n ihmisoikeuspakotejärjestelmän puitteissa hyväksytyjä pakotteita Israeliin kohdistuneeseen terroristiseen hyökkäykseen osallistuneille Hamasiin liittyville ryhmille. (UTPJ 8/2024) EU on tuominnut Hamasin ja muiden ryhmittymien 7.10.2023 tekemät hyökkäykset jyrkästi.

Suomi tukee kansainvälisten itsenäisten ja riippumattomien tuomioistuimien (mm. ICC, ICJ) työtä. EU:n toimissa tulee huomioida Kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICC) pidätysmääräykset, Kansainvälisen tuomioistuimen (ICJ) 19.7.2024 antama neuvova lausunto, jossa tuomioistuin totesi Israelin läsnäolon miehityyllä Palestiinalaisalueella laittomaksi, ICJ:n 22.10.2025 antama neuvova lausunto Israelin oikeudellisista velvoitteista liittyen YK:n ja muiden kansainvälisten järjestöjen ja kolmansien maiden läsnäoloon ja toimintaan miehityyllä palestiinalaisalueella sekä ICJ:n antamat, Gazan tilannetta koskevat väliaikaisten turvaamistoimien määräykset, jotka sitovat kyseisen oikeudenkäynnin osapuolia oikeudellisesti. Suomi on tukenut selvityksen laatimista EU-tasolla ICJ:n 19.7.2024 antaman neuvovan lausunnon vaikutuksista ja tarvittavista toimenpiteistä.

Suomelle on tärkeää EU:n johdonmukainen suhtautuminen eri konflikteihin ja niihin liittyviin kansainvälisen oikeuden kysymyksiin.

EU-Kiina-suhteet

Suomi toimii yhteistyössään Kiinan kanssa johdonmukaisesti omien arvojemme ja prioriteettiemme pohjalta. Kahdenvälisesti Kiina on Suomelle merkittävä kauppakumppani. Suomi ylläpitää toimivia suhteita Kiinan kanssa. Suomen Kiina-politiikan muodostamiseen vaikuttavat myös jäsenyytemme Euroopan unionissa ja Natossa. (VNS 3/2024 vp) Keskinäisriippuvuudet ja globaalit haasteet, kuten ilmastomuutokseen vastaaminen, edellyttävät yhteistyötä Kiinan kanssa.

Suomen tavoitteena on globaalisti vahva ja toimintakykyinen Euroopan unioni, joka edistää jäsenvaltioidensa ja kansalaistensa turvallisuutta, hyvinvointia ja taloudellisia etuja. (E 58/2023 vp)

Kiinan suhtautuminen Venäjän hyökkäyssotaan ja Kiina-Venäjä-suhteen tiivistyminen vaikuttavat Suomen kahdenvälisiin suhteisiin ja EU-Kiina -suhteisiin. Pyrkimyksiä vahvistaa Kiinan sitoutuneisuutta kansainväliseen oikeuteen ja kansainväliseen sääntöpohjaiseen järjestelmään, mukaan lukien ihmisoi-keudet, jatketaan. Suomi kannustaa Kiinaa käyttämään vaikutusvaltaansa Ukrainan alueellista koske- mattomuutta ja YK:n peruskirjaa kunnioittavan rauhan aikaansaamiseksi Venäjän ja Ukrainan välille. (VNS 3/2024 vp)

EU:n ja Kiinan suhteiden kehittämistä rajoittavat myös kauppasuhteeseen liittyvät pitkäaikaiset ongel- mat. Suomi katsoo, että EU-Kiina -suhteen kehittämiseksi tarvitaan Kiinalta konkreettisia toimia näissä kysymyksissä. EU:n sisämarkkinoilla on merkittävä rooli EU:n globaalien roolien vahvistamisessa. Toimi- vat, vapaaseen liikkuvuuteen perustuvat sisämarkkinat toimivat vipuvartena, joilla voidaan ajaa yhteisiä tavoitteita suhteessa Kiinaan.

Suomi korostaa taloudellisen turvallisuuden vahvistamisessa markkinaehtoisia ratkaisuja sekä kilpai- lun, ennustettavan sääntelyn ja yhteisten kansainvälisten sääntöjen merkitystä. Dynaaminen yksityinen sektori ja yritysten kilpailukyky ovat taloudellisen turvallisuuden keskeinen perusta. EU:n tulee kuitenkin kyetä vastaamaan omalla keinovalikoimallaan tehokkaasti myös taloudellisten riippuvuussuhteiden aseistamiseen, taloudelliseen pakottamiseen ja muihin vakaviin taloudellisen turvallisuuden uh- kiin. Tämä edellyttää laajaa ja uskottavaa taloudellisen turvallisuuden keinovalikoimaa. Sen avulla voi- daan luoda tarvittavaa pidäkettä unioniin kohdistuvien painostustoimien ennalta ehkäisemiseksi. (E 3/2026 vp)

Kiina on jatkossakin Suomelle tärkeä kauppakumppani, mutta kasvavat riskit on tiedostettava, niihin on varauduttava sekä niitä on ennaltaehkäistävä. (VNS 3/2024 vp) Suomi tunnistaa strategisiin riippuvuu- ksiin liittyvät riskit ja toimii johdonmukaisesti hallitakseen niitä. Suomen tavoitteena on taloudellisen, tek- nologisen ja teollisen riippuvuuden vähentäminen Kiinasta yhteiskunnallisen resilienssin vahvista- miseksi ja epäasiallisten vaikuttamispyrkimysten ehkäisemiseksi. Tätä edistetään niin kansallisesti kuin EU-tasolla. (VNS 3/2024 vp) Suomi korostaa EU:n tavoitteita irtautua haitallisista riippuvuuksista sekä tunnistaa EU:n haavoittuvuudet tietyillä strategisesti tärkeillä sektoreilla erityisesti Kiinan suhteen. (E 58/2023 vp)

Suomi korostaa EU:n yhtenäisyyden merkitystä Kiinaan vaikuttamisessa.

Asialista:

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa
Lähi-idän tilanne
EU-Kiina-suhteet

s. 8
s. 14
s. 22

Ulkoministeriö

TAVOITEMUISTIO

ASO-30 Tuomas Sottinen

2.6.2026

Asia

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 15.6.2026

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Tuomas Sottinen, ASO-30, tuomas.sottinen@gov.fi +358503291251

Janne Leskinen, EUA-50, janne.leskinen@gov.fi

Inkeri Virtanen Abernethy, EUA-40, inkeri.virtanen-abernethy@gov.fi

Katja Koskela, POL-10, katja.koskela@gov.fi

Eeva Warro, KEO-70, eeva.warro@gov.fi

Lotta Yli-Hukkala, OIK-10, lotta.yli-hukkala@gov.fi

Maria Hyvönen, OIK-50, maria.hyvonen@gov.fi

Suvi Järvelä-Hagström, KPA-20, suvi.jarvela-hagstrom@gov.fi

Maija Väливаара, EUY, maija.valivaara@gov.fi

Tapio Rantanen, VNEUS, tapio.rantanen@gov.fi

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

EU:n ulkoasiainneuvostossa 15.6.2026 on esillä Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa.

2. SUOMEN TAVOITE

Suomen kantoja Ukrainalle annettavaan tukeen on määritelty muun muassa valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa (VNS 3/2024 vp) ja ajankohtais selonteossa ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksesta (VNS 2/2026 vp). Suomen keskeisimpiä ennakkovaikuttamiskantoja Ukrainan tukemiseksi on koottu yhteen ja täydennetty E-kirjeessä E 32/2026 vp, minkä lisäksi kantoja on määritetty lukuisissa muissa eduskuntaselvityksissä.

Suomi tukee vankasti Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. Suomi korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä materiaaliapua ja humanitaarista apua Ukrainaan tulee jatkaa ja lisätä. (UTP 41/2023, UTPJ 12/2024)

EU:n tulee kantaa vastuuta Euroopan turvallisuudesta ylläpitämällä johtava asema Ukrainan tukijana ja Ukrainalle annettavan kansainvälisen tuen mobilisoimisessa. Suomi pitää sekä kahdenvälisen että EU:n kautta annettavan Ukrainan tuen jatkumisen tärkeyttä esillä myös yhteyksissä EU-pääkaupunkeihin. (E 32/2026 vp)

Kestävä ja oikeudenmukainen rauha edellyttää Ukrainan neuvotteluaseman vahvistamista yhtäältä Ukrainalle toimitettavan puolustusmateriaalituen ja muun tuen sekä toisaalta Venäjän taloudelliseen kykyyn vaikuttavien pakotteiden kautta. Suomi tukee Ukrainan tavoitetta kestävästä ja oikeudenmukaisesta, YK:n peruskirjan sekä kansainvälisen oikeuden mukaisesta rauhasta. (E 32/2026 vp)

Suomi korostaa tarvetta jatkaa tukea Ukrainalle sekä lisätä painetta Venäjää kohtaan erityisesti pakotteiden ja tullien muodossa. Pakotteilla heikennetään Venäjän taloutta ja rajoitetaan Venäjän kykyä kehittää ja rakentaa sotilaallista voimaansa. On myös tärkeää vahvistaa yhteisiä keinoja puuttua Venäjän

varjolaivastoon Venäjän energiatulojen pienentämiseksi ja varjolaivaston aiheuttamien merkittävien riskien torjumiseksi. (VNS 2/2026 vp) Suomi pitää tärkeänä täyden meripalvelukiellon lisäämistä venäläisen energian kuljetuksille. (UTPJ 7/2026 vp)

Hallitusohjelman mukaisesti Suomi sitoutuu voimakkaasti tukemaan Ukrainaa ja sen jälleenrakentamista ja on avoin erilaisille rahoitusratkaisuille Ukrainan tukemiseksi. (E 73/2025 vp) EU:n tulee löytää Ukrainan sotilaallisen tuen varmistamiseksi pitkän aikavälin rahoitusratkaisuja, jotka tukevat Ukrainan puolustautumista tehokkaasti ja varmistavat jäsenvaltioiden välisen tasapuolisen taakanjaon. (E 32/2026 vp)

EU:n tulee tukea Ukrainan asevoimia ja sotilaallista suorituskykyä, jotka ovat keskeinen tekijä sen puolustuskyvyn kannalta. Suomi tukee EU:n sotilaalliselle avustusoperaatiolle Ukrainassa (EUMAM Ukraine) asetettua tehtävää koulutuksen tarjoamiseksi Ukrainan asevoimille sekä jäsenvaltioiden toiminnan koordinoimiseksi Ukrainan asevoimien koulutuksen tuen osalta. Ukrainan tarpeiden tulee olla operaation suunnittelun ja toimeenpanon keskiössä. (E 32/2026 vp) Suomi painottaa EU:n ja Naton tiivistä yhteistyötä ja EUMAM:n ja Naton NSATU-mission toimien täydentävyyttä. (UTPJ 33/2024 vp)

Suomi pitää tärkeänä ratkaisun löytämistä Ukrainalle annettavan tuen jatkumiseksi Euroopan rauhanrahastossa (EPF). Euroopan rauhanrahaston tulee edistää jäsenmaiden välistä tasapuolista taakanjakoa sotilaallisessa tuessa sekä tukea Ukrainan tarpeita vastaavan avun toimittamista mahdollisimman nopeasti. (E 32/2026 vp)

Suomi korostaa, että hyökkäyksen kohteena oleva Ukraina päättää itse, millaisen ratkaisun se on osaltaan valmis hyväksymään. Euroopan turvallisuusjärjestystä laajemmin koskevista asioista ei voida sopia Euroopan ohi. Euroopan on tärkeää varautua turvallisuusjärjestystä koskevaan keskusteluun muodostamalla vahva yhtenäinen näkemys. Suomi toimii osaltaan kestävän ja oikeudenmukaisen rauhan saavuttamiseksi yhdessä kumppaniensa ja liittolaistensa kanssa erityisesti EU:n, Naton, Ukrainaa tukevien maiden halukkaiden koalition ja erilaisten pienryhmien kautta. (VNS 2/2026 vp)

Suomi pyrkii vahvistamaan EU:n ja jäsenvaltioiden kykyä vaikuttaa tarkoituksenmukaisella tavalla diplomaattisiin tunnusteluihin ja neuvotteluihin tulitauon aikaansaamiseksi, Venäjän hyökkäyssodan päättämiseksi sekä kestävän ja oikeudenmukaisen rauhan saavuttamiseksi poliittisen ratkaisun kautta. (E 32/2026 vp)

Suomi tukee Ukrainan turvallisuusjärjestelyitä koskevaa valmistelutyötä EU:ssa, mukaan lukien unionin oma panos Ukrainan turvallisuuden varmistamiseksi. Suomi katsoo, että EU:n on sitouduttava kantamaan merkittävä vastuu Ukrainan pitkän aikavälin tukijana. Samalla keskeistä on, että EU:n tukipanos sovitetaan yhteen Yhdysvaltain ja halukkaiden maiden koalition työn kanssa. (UTP 32/2025 vp)

Suomi tarkastelee Venäjä-yhteyksien tulevaisuutta, myös yhdessä kumppaniensa kanssa. Jossakin vaiheessa tulee tarkastella poliittisen tason yhteyksien avaamisen tarvetta. Paluuta vanhaan kahdenväliseen suhteeseen ei kuitenkaan ole. (VNS 2/2026 vp)

Suomi painottaa tarvetta Ukrainan tukemiselle myös mahdollisen tulitauon tai rauhansopimuksen jälkeen. Ukraina tarvitsee lisäksi vahvaa puolustusteollista kykyä nopeuttaakseen varustautumistaan. Tässä keskeisessä osassa on Euroopan puolustusteollisen kyvykkyyden vahvistaminen sekä ukrainalaisen puolustusteollisuuden integroituminen ja syvenevä yhteistyö EU:n puolustusteollisuuden kanssa. (VNS 2/2026 vp)

Suomi katsoo, että on tärkeää liittää Ukrainan puolustusteollisuus Euroopan puolustuksen teknologiseen ja teolliseen pohjaan. Suomi kannattaa ukrainalaisten toimijoiden osallistumista EU:n puolustusteollisiin

ohjelmiin. On tärkeää, että Ukraina jatkaa oikeusvaltion vahvistamiseen ja korruption kitkemiseen tärkeitä uudistuksia myös puolustuksen hallinnonalalla ja puolustusteollisuudessa. (E 33/2025 vp) Suomi tukee esitystä erillisestä Ukraina-yhteistyötä koskevasta pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) sitoumuksesta. (UTPJ 45/2025 vp)

Ukrainan selviäminen on koko Euroopalle merkittävä turvallisuuspoliittinen intressi, ja Suomi peräänkuuluttaa tasaisempaa taakanjakoa Ukrainaa tukevien valtioiden kesken. (VNS 2/2026 vp) Suomi on valmis tukemaan ja pyrkii hyödyntämään mahdollisia uusia yhteishankinta- ja rahoitusjärjestelmiä Ukrainan tukemiseksi niin EU:n kuin Naton yhteydessä. Suomi suhtautuu avoimesti aloitteisiin yhteistoinnin lisäämiseksi Ukrainan puolustusteollisuuden kanssa. (UJ 47/2023) Suomi ottaa huomioon myös Naton Haagin huippukokouksen julistuksen, jossa liittolaiset antoivat sitoumuksen Ukrainan tuen jatkamisesta ja tuen sisällyttämisestä sovittuun puolustusmenotavoitteeseen.

Ukrainan asevoimat ovat erityisen keskeisessä asemassa pelotteen luomisessa ja tuottavat turvallisuutta koko Euroopalle. (VNS 2/2026 vp)

Venäjän siviileihin kohdistamien hyökkäysten jatkuessa EU:n tulee jatkaa toimia Ukrainan siviiliväestön suojelemiseksi ja vaatia kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamista. EU:n on yhdessä kumppaniensa kanssa jatkettava tukea Ukrainan energia- ja vesihuollon turvaamiseksi. (E 32/2026 vp)

Suomi tukee EUAM Ukraine -siviilikriisinhallintaoperaation työn vahvistamista ja mandaatin laajentamisen suunnittelua ehdotetuille toiminta-alueille. Suomi katsoo, että EUAM Ukraine -operaation uudet toiminta-alueet vahvistaisivat edelleen Ukrainan siviiliturvallisuussektoria, yhteiskunnan kriisinsietokykyä sekä edistäisivät Ukrainan EU-jäsenyysprosessia. Suomi pitää tärkeänä operaation olemassa olevien sekä erityisesti uusien ehdotettujen toiminta-alueiden osalta solidaarisuutta resurssien varmistamisessa sekä korostaa mahdollisimman tasapuolista taakanjakoa. (UTP 32/2025 vp) Operaation työn tuloksia ja vaikuttavuutta tulee samalla arvioida aktiivisesti.

Suomi tavoittelee Ukrainan EU-jäsenyysneuvotteluissa kaikkien kuuden neuvotteluklusterin avaamista mahdollisimman pian ja neuvotteluiden viemistä eteenpäin määrätietoisesti. (E 32/2026 vp)

Suomi jakaa komission näkemyksen siitä, että viisumipolitiikkaan on tarve sisällyttää tehokkaita välineitä, joiden avulla voidaan reagoida kolmasmaasuhteiden vakavaan heikentymiseen, kuten kolmansien maiden vihamielisiin toimiin. Tältä osin tärkeä uudistus olisi viisumisäännöstöön sisällytettävä uusi kohdennettujen rajoittavien viisumitoimenpiteiden luokka. Tämä uudistus tarjoaisi mahdollisuuden vastata myös EU:n viisumisääntelyn keinoin esimerkiksi Venäjän laittoman hyökkäyssodan kaltaisiin uikiin. (E 19/2026 vp)

Suomi edellyttää, että Venäjän vastuu kansainvälisen oikeuden loukkauksista ja korvausvelvollisuus niistä aiheutuvista vahingoista toteutuu. (VNS 3/2024 vp) Suomi edistää kansainvälisiä toimia vastuvelvollisuuden varmistamiseksi Ukrainaan kohdistuneesta hyökkäysrikoksesta sekä hyökkäyssodan yhteydessä tehdyistä muista kansainvälisen oikeuden vastaisista rikoksista. EU:n tulee valmistautua Venäjän Ukrainaa vastaan käynnistämän hyökkäyssodan seurauksiin ja olla valmis tarvittaviin toimenpiteisiin. Työtä tulee jatkaa, jotta hyökkäyssodan yhteydessä tehdyt vakavat kansainväliset rikokset eivät jää rankaisematta (E 57/2023 vp).

Suomi pitää tärkeänä vahvistaa EU:n satelliittikeskuksen (SatCen) tukea EU:n ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa päätöksenteossa sekä YTPP-operaatioiden ja kumppanimaiden tukemisessa. Suomi kannattaa keskuksen tiivistä yhteistyötä Euroopan avaruusjärjestön, EU:n avaruusohjelmavirasto EUSPAN, komission sekä muiden relevanttien EU-virastojen kanssa (UTP 27/2023 vp).

3. NEUVOTTELUTILANNE

EU:n ulkoministerit ovat keskustelleet Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainassa tiiviisti. Edellisen kerran ministerit keskustelivat asiasta ulkoasiainneuvostossa 11.5.2026. Aihe oli esillä myös EU:n ulkoministerien epävirallisessa kokouksessa (Gymnich) Limassolissa 27.-28.5.2026.

4. TAUSTA

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu viidettä vuotta. Eurooppalaiset johtajat ovat korostaneet Euroopan ja Ukrainan osallistumista Ukrainaa koskeviin neuvotteluihin. Eurooppa-neuvostossa 6.3.2025 yhteensä 26 jäsenmaata hyväksyi periaatteet, joista rauhan tavoittelussa on pidettävä kiinni. Euroopan johtajat painottavat myös tulitauon välttämättömyyttä.

Ukrainalle vuosiksi 2026–2027 myönnettävä 90 miljardin euron lainapaketti sekä EU:n 20. pakotepaketti hyväksyttiin 23.4. Ukrainan parlamentti hyväksyi lainapaketin 28.5. ja komission on tarkoitus suorittaa lainan ensimmäinen maksuerä kesäkuussa. Uusin pakotepaketti sisälsi tiukennuksia mm. Venäjän energia-alalle, rahoituspalveluihin ml. kryptovaluutat sekä uusia vienti- ja tuontikieltoja. Paketti sisälsi lisäksi kirjauksen täydestä meripalvelukiellosta Venäjän öljykuljetuksille. Meripalvelukiellon käyttöön ottaminen edellyttää vielä neuvoston päätöstä. Viimeksi 11.5. ulkoasiainneuvosto hyväksyi lisäpakotteita tahoille, jotka ovat tukeneet tai osallistuneet ukrainalaisten lasten oikeuksiin kohdistuviin loukkauksiin, kuten lasten pakkosiirtoihin ja indoktrinaatioon. Parhaillaan EU:ssa valmistellaan seuraavaa 21. pakotepakettia.

Seuraava askel Ukrainan EU-jäsenyyspolulla olisi avata virallisesti kaikki kuusi neuvotteluklusteria kaikkien jäsenmaiden yksimielisyydellä. Komissio jatkaa tukeaan sille, että kaikki neuvotteluklusterit saataisiin avattua myös virallisesti sekä Ukrainan että Moldovan kanssa ennen kesätaukoa.

Ukraina ja Venäjä ovat käyneet Yhdysvaltain kanssa ja sen välityksellä tunnusteluja ja neuvotteluja rauhasta, tulitauosta ja muista kysymyksistä. Vuoden 2026 alussa neuvotteluja käytiin myös kolmikantaformaattissa Yhdysvaltain johdolla Abu Dhabissa ja Genevessä. Neuvottelut ovat toistaiseksi hiljentyneet, Yhdysvaltojen huomion keskittyessä Iraniin. Venäjän todellisesta neuvotteluhaluudesta ei ole ollut merkkejä ja Venäjä on pitänyt kiinni maksimalistisista vaatimuksistaan. Ukraina on toistuvasti osoittanut halunsa kestävään rauhaan sekä valmiutensa neuvotella aidosti ehdottomasta tulitauosta. Presidentti Zelenskyi on viestittänyt olevansa valmis myös kahdenvälisiin neuvotteluihin sekä vaatii konkreettisia ja uskottavia turvallisuustakuita.

Britannian ja Ranskan johtaman halukkaiden koalition (*Coalition of the Willing, CoW*) päämieskokous 6.1.2026 Pariisissa totesi julkilausumassa turvallisuusjärjestelyitä rakennettavan seuraaville periaatteille: 1) Yhdysvaltain johtama monitorointi- ja verifiointimekanismi 2) tuki Ukrainan asevoimille 3) monikansalliset joukot Ukrainan tukena, 4) sitoutuminen Ukrainan tukemiseen mahdollisessa Venäjän uuden hyökkäyksen tilanteessa, 5) sitoutuminen pitkäaikaiseen puolustusyhteistyöhön Ukrainan kanssa. Suomea kokouksessa edusti tasavallan presidentti Stubb.

Rintamalla Venäjän eteneminen on ollut hidasta, mutta Ukraina on kyennyt paikoin myös valtaamaan takaisin alueitaan. Ukraina on tehnyt lennokeilla merkittäviä vastaiskuja Venäjällä sijaitseviin sotilaallisiin kohteisiin ja strategiseen infrastruktuuriin, kuten öljysatamiin Itä- ja Mustalla merellä. Iskuissa on käytetty suuria määriä droneja, joita on harhautunut Venäjän häirinnän myötä myös Baltian maihin ja Suomeen. Venäjällä 9.5. vietetyn voitonpäivän juhlallisuudet jäivät ennakkotietojen mukaisesti aiempaa pienimuotoisemmiksi. Punaisella torilla järjestettyyn sotilasparaatin ei osallistunut sotilaskalustoa.

Ukrainan humanitaarinen tilanne jatkuu vaikeana. Venäjän hyökkäykset siviilikohteisiin ja isoihin kaupunkeihin ovat lisääntyneet ja laajenneet merkittävästi vuoden 2025 toiselta puoliskolta asti ja ne aiheuttavat enemmän siviiliuhreja kuin aikaisempina sotavuosina hyökkäyssodan alun jälkeen. Talvikaudella ja sen jälkeenkin Venäjä on jatkanut järjestelmällisiä hyökkäyksiä kriittiseen infrastruktuuriin, ml. energiainfrastruktuuriin vaikuttaen suoraan mm. lämmön, sähkön, veden ja muiden välttämättömien palveluiden saatavuuteen. Iskujen jatkuminen aiheuttaa huolta infrastruktuurin kestävydestä tulevalle talvikaudelle. Erityisesti etulinjan alueilla siviilit elävät hyvin vaikeissa olosuhteissa. Venäjän iskut ovat kohdistuneet myös humanitaariseen avustustoimintaan vaikeuttaen entisestään avun toimittamista. Samaa aikaan humanitaarisella sektorilla nähtiin merkittäviä budjettileikkauksia vuoden 2025 aikana, erityisesti suurten avunantajien toimesta, mikä on johtanut avun tiukkaan priorisointiin. Ukrainassa arvioidaan olevan n. 10,8 miljoonaa ihmistä (n. 30 % väestöstä) humanitaarisen avun ja suojelun tarpeessa vuonna 2026, joista suurin osa on naisia, lapsia, vanhuksia sekä vammaisia henkilöitä. Tämä sisältää noin miljoona avuntarvitsijaa Venäjän hallinnassa olevilla alueilla, missä humanitaarisen avun perille saaminen on lähes olematonta. Maansisäisiä pakolaisia on 3,8 miljoonaa ja 5,8 miljoonaa on rekisteröity pakolaisina ulkomailla. Vuonna 2026 arvioidaan 500 000 ihmisen lisää joutuvan jättävän kotinsa. Noin 43 % avuntarpeesta on katettu.

Venäjä on pakkosiirtänyt Ukrainan arvion mukaan jo yli 20 000 ukrainalaista lasta miehittämiltään Ukrainan alueilta Venäjälle tai Valko-Venäjälle. Vain pieni osa lapsista on saatu palautettua. Ukraina ja Kanada puheenjohtavat yhdessä lasten palauttamiseksi koalitiota, johon Suomikin kuuluu. EU, Kanada ja Ukraina isännöivät ukrainalaislasten palauttamista edistävän kansainvälisen koalition korkean tason kokouksen Brysselissä 11.5.

EU ja sen jäsenvaltiot ovat sitoutuneet tukemaan Ukrainaa sotilaallisesti EUMAM Ukraine - operaation ja Euroopan rauhanrahaston kautta, sekä kahdenvälisen tuen kautta. Toukokuuhun 2026 mennessä EU:n ja jäsenmaiden yhteenlaskettu sotilaallinen tuki Ukrainaan on 75,2 miljardia euroa.

EUMAM Ukraine -operaatio tarjoaa perus- ja erikoiskoulutusta Ukrainan asevoimille sekä koordinoi EU-jäsenmaiden koulutustoimia vastauksena Ukrainan pyyntöön sotilaallisesta tuesta. Yli 93 000 ukrainalaista sotilasta on saanut koulutusta operaation alla. Operaatio toimii EU:n alueella ja sen mandaattia on jatkettu 15.11.2026 saakka. EUMAM-operaation mandaattia on esitetty kehitettävän edelleen Ukrainan tarpeisiin perustuen. Suomi on osallistunut EUMAM-koulutusoperaatioon 3.3.2023 alkaen.

Euroopan rauhanrahastossa (EPF) on allokoitu avustustoimipäätöksiä Ukrainan tukemiseksi noin 6,6 miljardin euron edestä, joista ei ole toistaiseksi saatu aikaan neuvoston päätöstä. Keskustelut neuvostossa ratkaisusta Ukrainan EPF-tuen jatkon osalta ovat kesken.

Ukrainalle annettavan sotilaallisen tuen vahvistamista käsitellään myös 19.3.2025 julkaistussa Euroopan puolustuksen valkoisessa kirjassa sekä sitä toimeenpanevassa, 19.11.2025 annetussa EU:n puolustusteollisuuden muutoksen tiekartassa, jossa painotetaan Ukrainan sodasta saatuja havaintoja ja korostetaan, että teknologian ja innovaatioiden hyödyntämistä on lisättävä osana puolustusvalmiuden kehittämistä. Valkoisessa kirjassa todetaan, että Ukrainan puolustusteollisuus tulee saada vahvasti osaksi eurooppalaista puolustusteollista pohjaa.

Suomi tukee EU:n siviilikriisinhallinnan EUAM Ukraina -operaatiota noin 20 asiantuntijalla. Operaatio antaa strategista neuvontaa ja käytännön tukea Ukrainan viranomaisille liittyen uudistusten toimeenpantoon EU:n standardien, hyvän hallinnon ja ihmisoikeuksien mukaisesti ml. Ukrainan EU-jäsenyysprosessia koskevat sitoumukset. EUAM Ukraina -operaation mandaatin laajentaminen hyväksyttiin toukokuun ulkoasiainneuvostossa. Mandaattiin lisättiin tuki valmiuksien kehittämiseksi hybridiuhkien torjumiseksi

ja tuki siviiliturvallisuus- ja pelastuspalvelualan veteraanien (uudelleen) integroitumiselle Ukrainan eri ministeriöihin ja viranomaiselimiin.

Kattavan vastuuvollisuuden toteuttamiseksi Venäjän hyökkäyssodasta perustetaan Euroopan neuvoston yhteyteen Ukrainaan kohdistuvaa hyökkäysrikosta käsittelevä erityistuomioistuin ja kansainvälinen korvausmekanismi. Euroopan neuvoston ministerikokouksessa 15.5. hyväksyttiin päätöslauselma, jolla perustettiin tuomioistuimen hallintoa ja rahoitusta koskeva laajennettu osittaisopimus. Osittaisopimuksella toteutetaan valtioiden tuki tuomioistuimelle. Päätöksentekoon osallistuneiden 37 tahon joukossa olivat mm. EU ja Suomi. Kansalliset prosessit etenevät tämän sopimuksen sekä korvausmekanismiin kuuluvan vaadekomission perustamissopimuksen hyväksymiseksi. Suomi tukee myös Kansainvälistä rikostuomioistuinta ja Eurojustia vastuuvollisuuden toteuttamiseksi vakavista kansainvälisistä rikoksista.

Tammikuussa 2026 julkaistun EU:n viisumipolitiikkastrategian mukaan komissio suunnittelee EU:n viisumisäännösten muutosehdotusta, jolla viisumisäännöstöön lisättäisiin mahdollisuus asettaa rajoittavia viisumitoimenpiteitä (kuten viisumien myöntämisen keskeyttäminen) kolmasmaasuhteiden vakavasti heikennyttä. Uudistus tarjoaisi mahdollisuuden vastata EU:n viisumipolitiikan ja -sääntelyn keinoin kolmansien maiden vihamielisiin toimiin, kuten Venäjän hyökkäyssodan kaltaisiin uhkiin.

Ulkoministeriö**TAVOITEMUISTIO**

ALA-10 Alho-Kullström Elisa

08.06.2026

Asia

Lähi-idän tilanne

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 15.6.2026

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Elisa Alho-Kullström, ALA-10, elisa.alho-kullstrom@gov.fi, +358 295 350 793

Anna Rautvuori, ALA-10, anna.rautvuori@gov.fi, +358 50 428 3921

Janne Oksanen, ALA-10, janne.oksanen@gov.fi, +358 50 575 5414

Katja Koskela, POL-10, katja.koskela@gov.fi, +358 295 350 545

Heikki Karhu, POL-10, heikki.karhu@gov.fi, +358 295 350 301

Minna-Mari Mourujärvi, POL-10, minna-mari.mourujarvi@gov.fi, +358469227667

Marja Hopia, OIK-10, marja.hopia@gov.fi, +358 295 350 541

Marjaana Hyppönen, KEO-70, marjaana.hypponen@gov.fi, +358 295 350 058

Tapio Rantanen, VNEUS, tapio.rantanen@gov.fi, +358 295 160 223

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

EU:n ulkoasiainneuvoston kokouksessa 15.6.2026 on esillä Lähi-idän tilanne.

2. SUOMEN TAVOITE

Suomen kantoja Lähi-idän tilanteeseen on määritelty muun muassa valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa, ajankohtaiselonteossa ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksesta ja seuraavissa asiakirjoissa: UTP 1/2024 vp, UTPJ 11/2024 vp, UTPJ 8/2024 ja EU/307/2025-UM-32. Tavoitemuistion kokouskohtaiset tavoitteet on kirjattu aiempien Lähi-idän tilannetta koskevien tavoitemuistioiden mukaisesti sovittaen niitä ajankohtaiseen tilanteeseen.

Osana kansainvälistä yhteisöä Suomi jatkaa ponnisteluja vakauden lisäämiseksi Lähi-itään. Tämä on tarpeen myös laajempien kansainvälisten jännitteiden purkamiseksi. (VNS 3/2024 vp)

Suomi käy keskusteluita alueen maiden kanssa, koordinoi politiikkaansa tiiviisti kumppaniensa ja liittolaistensa kanssa ja korostaa, että kestävät ratkaisut löytyvät diplomatian, neuvottelujen ja kansainvälisen oikeuden kautta. Siviilejä ja siviili-infrastruktuuria tulee suojella kaikissa tilanteissa. (VNS 2/2026 vp)

EU:n on kaikilla toimillaan edistettävä rauhaa, vakautta ja siviilien suojelua Lähi-idässä. EU:n tuki kansainvälisen humanitaarisen oikeuden kunnioittamiselle ja siviilien suojelulle on keskeistä. EU:n tulee edistää kansainvälisen oikeuden mukaisia ratkaisuja alueen konflikteihin.

Lähi-idän ja Persianlahden eskaloituneessa tilanteessa EU:n tulee pyrkiä aktiivisesti edistämään paluuta diplomaattiseen ratkaisuun yhdessä kumppaniensa kanssa. On tärkeää, että alueen maat, erityisesti Persianlahden maat, ovat tiiviisti mukana kaikissa ratkaisuissa.

Suomi näkee meriliikenteen kauttakulun turvaamisen Hormuzinsalmessa keskeisenä periaatteena ja inressinä niin kansainvälisen oikeuden näkökulmasta kuin kansainvälisen kaupan, energiansaannin ja ruokaturvan kannalta. Suomi on korostanut tarvetta hakea ratkaisuja diplomaattisin keinoin ja neuvottelujen

kautta sekä kehottanut osapuolia pidättäytymään voimakeinojen käyttämisestä. Ratkaisujen on pohjauttava kansainvälisen oikeuden kunnioittamiseen.

Suomi osallistuu keskusteluihin erilaisista aloitteista, jotka tähtäävät Hormuzinsalmen liikenteen vapauttamiseen ja turvaamiseen. Suomi toivottaa tervetulleeksi erityisesti Britannian ja Ranskan muodostaman laajan koalition ratkaisujen hakemiseksi Hormuzinsalmen tilanteeseen. Poliittisten ja diplomaattisten toimien lisäksi Suomi valmistelee osallistumista meriliikenteen turvaamiseen huomioiden kaikki asiaan vaikuttavat tekijät, mukaan lukien Suomen tarpeet ja velvoitteet Itämeren alueella.

Suomi on tukenut EUNAVFOR ASPIDES -operaation perustamista ja pitänyt tärkeänä, että EU vahvistaa merellistä läsnäoloaan Punaisenmeren alueella meriturvallisuuden vahvistamiseksi sekä kauppamerenkulun ja EU:n intressien turvaamiseksi. Suomi katsoo, että operaatio edistää sekä kansainvälisen oikeuden toteutumista että EU:n kaupallisia, poliittisia ja strategisia intressejä, ja myös laajemminkin kansainvälisen yhteisön etuja. (UTP 1/2024 vp)

EU:n on tärkeää jatkaa läsnäoloaan Punaisenmeren alueella ja tukea alueen turvallisuutta. (UTPJ 1/2025 vp) Suomi tukee ASPIDES-operaation mandaatin jatkamista 28.2.2027 saakka. Suomi tukee EU:n läsnäolon jatkumista Punaisenmeren alueella. (UTPJ 1/2026 vp)

EU:n tulee edelleen vaatia mahdollisimman suurta pidättyvyyttä, siviilien suojelua ja kansainvälisen oikeuden noudattamista, ml. YK:n peruskirjan ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamista.

Suomi tuomitsee Iranin mielivaltaiset iskut alueen maihin.

EU:n tulee vaatia Iranin hallintoa pidättäytymään väkivallasta omia kansalaisiaan kohtaan ja kunnioittamaan iranilaisten sananvapautta ja oikeutta rauhanomaiseen kokoontumiseen sekä kaikkien mielivaltaisesti pidätettyjen mielenosoittajien vapauttamista.

Suomi suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti Iraniin mahdollisesti kohdistuviin lisäpakotteisiin.

Iranin ydinohjelman osalta EU:n on tuettava neuvottelujen jatkumista kestävän ja kattavan sopimuksen saavuttamiseksi. Iranilta on edellytettävä täysimääräistä yhteistyötä Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) kanssa, mukaan lukien ydinohjelman nykytilan todentaminen. Iranin sitoutuminen ydinsuljusopimukseen (NPT) on keskeistä, ja EU:n on jatkettava vahvaa tukeaan IAEA:lle.

Iranista ei saa tulla ydinasevaltiota. Tämä on keskeistä niin Lähi-idän alueelle kuin laajemminkin globaalille turvallisuudelle, ml. kansainväliset ydinaseiden leviämistä rajoittavat sopimukset ja järjestelyt.

EU:n tulee tukea Israelin ja Libanonin välisen tulitaukosopimuksen toimeenpanoa, jonka pohjana on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 1701. EU:n tulee tukea Libanonin ja Israelin välillä 16.4. saavutettua tulitaukoa ja neuvotteluprosessia kestävän rauhan aikaansaamiseksi. EU:n tuki Libanonin poliittiselle vakaudelle ja valtiorakenteiden vahvistamiselle sekä maan asevoimille on tärkeää jatkossakin huomioiden erityisesti UNIFIL-operaation mandaatin päätyminen vuoden 2026 loppuun mennessä. EU:n ja kansainvälisen yhteisön on toimittava johdonmukaisesti Libanonin humanitaarisen tilanteen parantamiseksi. EU:n tulee tukea Libanonin hallinnon pyrkimyksiä aseellisten ryhmien, erityisesti Hizbollahin, aseistariisunnasta ja asemonopolin keskittämisestä valtiolle.

EU:n on tuettava kaikin tavoin tulitaukoa Gazassa sekä neuvotteluja sodan lopettamiseksi. On tärkeää pyrkiä sopimukseen, joka toimii pohjana Gazan vakauttamiselle ja jälleenrakentamiselle sekä askeleena

kohti kestävästä rauhaa Israelin ja palestiinalaisten välille. Suomi tukee EUBAM Rafah -rajavalvontaoperaatiota osana EU:n tukea tulitauon toimeenpanolle tilanteen mahdollistaessa operaation toiminnan.

Gaza on keskeinen osa Palestiinalaisaluetta, ja EU:n on edistettävä sen tulevaisuuden ratkaisemista kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Gazan aluetta ei tule pienentää eikä sen väestöä pakottaa siirtymään pois alueelta. EU:n tulee tukea presidentti Trumpin suunnitelmaa tulitauon saavuttamiseksi Gazassa, edistää Ranskan ja Saudi-Arabian johdolla laaditun New Yorkin julkilausuman (johon Suomi liittyi 5.9.2025) tavoitteita Palestiinan kysymyksen rauhanomaisesta ratkaisemisesta ja kahden valtion ratkaisun toteuttamisesta sekä tarkastella avoimesti Arabimaiden Gazan tulevaisuutta ja jälleenrakennusta koskevia suunnitelmia ja ehdotuksia. Suomi kannattaa EU:n aktiivista roolia Gazan rauhansuunnitelman toimeenpanossa. EU:n on tuettava kansainvälisiä neuvotteluratkaisuun perustuvia pyrkimyksiä riisua Hamas vallasta ja Hamas ja muut aseelliset ryhmittymät aseista Palestiinalaisalueella ja selvitettävä konkreettisia mahdollisuuksiaan tähän. Suomi tukee EUPOL COPPS -operaation työtä Palestiinalaisalueen turvallisuus- ja oikeussektoreiden uudistamiseksi.

EU:n tulee edistää voimakkaasti humanitaarisen avun perillepääsyä koko Gazan alueella ja tuomita humanitaaristen periaatteiden ja kansainvälisen oikeuden vastaiset toimet, kuten avustuskuljetusten estäminen ja avun jakelun militarisointi. EU:n tulee vaatia, että Israel noudattaa kansainvälisen oikeuden mukaisia velvoitteitaan, mukaan lukien suojella siviilejä ja humanitaarista avustushenkilöstöä sekä varmistaa nopea ja esteetön humanitaarisen avun pääsy Gazaan kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisesti. EU:n on tuettava YK:n palestiinalaispakolaisten avustusjärjestö UNRWAn edellytyksiä toimia mandaattinsa mukaisesti Gazassa ja Länsirannalla ml. Itä-Jerusalem. EU:n on tuettava alueella toimivien järjestöjen, kuten UNRWA, Punainen Risti/Puolikuu ja WFP, mahdollisuuksia toimittaa humanitaarista apua paikalliselle väestölle.

Suomi on pitänyt tärkeänä UNRWAn riskienhallinnan vahvistamista ja on myös suunnannut omaa tukeaan UNRWAlle tähän tarkoitukseen. Kaikki terrorismisyytökset on otettava vakavasti ja selvitettävä.

EU:n tulee jatkaa vahvaa tukeaan palestiinalaishallinnolle sekä edellyttää siltä tarvittavia reformeja. EU:n tulee jatkossakin vaatia Israelilta palestiinalaishallinnolle kuuluvien tulli- ja verotulojen maksamista.

EU:n tulee tukea Länsirannan vakautta konkreettisilla toimin. Suomi pitää tärkeänä, että EU kiinnittää huomiota Israelin syveneviin miehitystoimiin Länsirannalla sekä reagoi konkreettisilla toimin voimakkaasti lisääntyneeseen väkivaltaan palestiinalaista siviiliväestöä kohtaan. Suomi tukee EU:n ihmisoikeuspakotejärjestelmän puitteissa hyväksytyjä pakotteita väkivaltaisille siirtokuntalaisille. (UTPJ 11/2024).

Suomi korostaa, että sotatoimia ei saa kohdistaa siviileihin ja tuomitsee kaikki siviileihin kohdistuvat sotatoimet mukaan lukien siviilien käytön ihmiskilpinä Gazassa ja israelilaisten siirtokuntien asukkaiden harjoittama väkivalta.

Suomi tukee EU:n ihmisoikeuspakotejärjestelmän puitteissa hyväksytyjä pakotteita Israeliin kohdistuneeseen terroristiseen hyökkäykseen osallistuneille Hamasiin liittyville ryhmille. (UTPJ 8/2024) EU on tuominnut Hamasin ja muiden ryhmittymien 7.10.2023 tekemät hyökkäykset jyrkästi.

Suomi tukee kansainvälisten itsenäisten ja riippumattomien tuomioistuimien (mm. ICC, ICJ) työtä. EU:n toimissa tulee huomioida Kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICC) pidätysmääräykset, Kansainvälisen tuomioistuimen (ICJ) 19.7.2024 antama neuvova lausunto, jossa tuomioistuin totesi Israelin läsnäolon miehitettyllä Palestiinalaisalueella laittomaksi, ICJ:n 22.10.2025 antama neuvova lausunto Israelin oikeudellisista velvoitteista liittyen YK:n ja muiden kansainvälisten järjestöjen ja kolmansien

maiden läsnäoloon ja toimintaan miehitytyllä palestiinalaisalueella sekä ICJ:n antamat, Gazan tilannetta koskevat väliaikaisten turvaamistoimien määräykset, jotka sitovat kyseisen oikeudenkäynnin osapuolia oikeudellisesti. Suomi on tukenut selvityksen laatimista EU-tasolla ICJ:n 19.7.2024 antaman neuvovan lausunnon vaikutuksista ja tarvittavista toimenpiteistä.

Suomelle on tärkeää EU:n johdonmukainen suhtautuminen eri konflikteihin ja niihin liittyviin kansainvälisen oikeuden kysymyksiin.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Irania on käsitelty ulkoasianneuvostossa useasti Israelin ja Yhdysvaltojen iskettyä Iraniin kesäkuussa 2025 ja uudelleen 28.2.2026 sekä Iranin aloitettua iskut lähialueen maihin. Tilannetta käsiteltiin viimeksi ulkoasianneuvostossa 11.5. sekä EU:n ulkoministerien epävirallisessa Gymnich-kokouksessa 27.–28.5. Ulkoasianneuvostossa 29.1. ja 23.2. keskusteltiin Iranin sisäisestä tilanteesta ja hyväksyttiin lisäpakotteita Irania kohtaan. Ulkoasianneuvostossa (kauppa) 22.5. päätettiin laajentaa Iranin miehittämättömiä ilma-aluksia koskevan pakotejärjestelmän soveltamisalaa Iranin merenkulun vapautta uhkaaviin toimiin.

EU:n ulkoministerit ovat käsitelleet Israelin ja Palestiinalaisalueen tilannetta Hamasin 7.10.2023 hyökkäyksen jälkeen useasti, ml. edellinen ulkoasianneuvosto 11.5., jolloin tehtiin poliittinen päätös uusista pakotteista väkivaltaisille siirtokuntalaisille, siirtokuntalaisjärjestöille ja Hamasille. Ulkoasianneuvostossa 11.5. keskusteltiin myös mahdollisesta kaupan rajoittamisesta koskien Israelin laittomista siirtokunnista tulevia tuotteita, mitä osa jäsenvaltioista ilmoitti kannattavansa. KE Kallasin mukaan EU:n ulkosuhdehallinto jatkaa yhteistyötä EU-komission kanssa asiaa koskeviin mahdollisiin ehdotuksiin liittyen.

Eurooppa-neuvosto hyväksyi päätelmät Lähi-idän tilanteesta (Iran, Gaza/Länsiranta, Libanon) 19.3.2026.

Ulkoasianneuvoston yhteydessä 15.6. järjestetään EU–Egypti-assosiaationeuvoston kokous.

4. TAUSTA

Yhdysvaltojen ja Iranin välinen tulitauko on ollut voimassa 8.4. lähtien, mutta molemmat osapuolet ovat rikkoneet sitä. Tilanne on vaarassa eskaloitua uudelleen Israelin iskettyä 7.6. Beirutin läheisyyteen, jonka jälkeen Iran teki vastaiskuja ballistisilla ohjuksilla Israeliin. Israel iski tämän jälkeen useisiin kohteisiin Iranissa. Trump oli ennen iskuja vedonnut Israeliin, että se pidättäytyisi iskuista.

Iranin iskuja on aiemmin tulitauon aikana kohdistunut Kuwaitiin, Arabiemiraatteihin ja Persianlahdella sijaitseviin tankkerialuksiin ja Yhdysvaltain tukikohtiin. Arabiemiraateissa sijaitsevaan Barakahin ydinvoimala-alueelle tehtiin 17.5. lennokka-isku. Arabiemiraattien puolustusministeriö kertoi lennokin tulleen Irakista. Kansainvälisen atomienergiajärjestö IAEA:n mukaan säteilytasot ovat säilyneet normaalitasolla.

Yhdysvaltain ja Iranin neuvotteluyhteys on tiivistynyt Pakistanin ja Qatarin välittämänä. Myös muut Persianlahden maat sekä Turkki ja Egypti ovat olleet aktiivisia. Niin Yhdysvallat kuin Iran ovat osoittaneet neuvotteluvaihtoehtoja ja viestineet alustavan sopimuksen olevan lähellä. Julkisuudessa esitettyjen tietojen mukaan Yhdysvaltain esittämä ensivaiheen yhteisymmärryspöytäkirja sisältäisi tulitauon jatkamisen 60 päivällä, jonka aikana neuvottelut jatkuisivat pysyvän ratkaisun löytymiseksi. Hormuzinsalmen liikenne tulisi avata ja Iranilla olisi 30 päivää aikaa poistaa miinat salmesta. Myös Yhdysvaltain asettama merisaarto Iranin satamiin purettaisiin edellyttäen, että liikenne Hormuzinsalmessa vapautuu.

Iranin vaatimuksen mukaisesti tulitauko koskisi myös Libanonia. Yhteisymmärryspöytäkirjassa Iranin tulisi sitoutua siihen, ettei se hanki ydinasetta. Iranin uraaninrikastamisen ohjelma ja korkeasti rikastetun uraanin hävittäminen ovat ensimmäisiä neuvoteltavia asioita 60 päivän tulitauon aikana. Myös Iranin jäädytettyjen varojen vapauttamisesta ja pakotteiden poistamisesta neuvoteltaisiin. Hankalimmat kysymykset ovat Iranin ydinohjelma- ja ydinasekysymys sekä Hormuzinsalmi. Presidentti Trump on julkisuudessa yhdistänyt Iran-sopimuksen uusiin ns. Abraham-sopimukseen, eli sopimukseen suhteiden normalisoinnista Israelin ja arabi- ja muslimimaiden välillä.

Iranin uusi korkein johtaja Mojtaba Khamenei ei ole edelleenkään esiintynyt julkisuudessa. Regiimin sisäinen koheesio on vahvistunut. Iran on varautunut pitkään väsytystaisteluun, mutta samalla maan talous on syvässä taantumassa. Kontrollin kiristäminen kansalaisista jatkuu, eikä regiimin vastaista liikehdintää ole juuri nähty. Presidentti Pezezhkian ilmoitti 25.5. Iranin avaavan tammikuusta lähtien suljetuna olleen kansainvälisen internetyhteyden.

Hormuzinsalmen liikenne on pysynyt hyvin rajallisena. Iran on pysäyttänyt laivaliikenteen suuntaamalla sotilaallista voimaa Hormuzinsalmen alueelle, ja Yhdysvaltojen merisaarto on estänyt liikenteen Omaninlahdelta Iranin satamia kohti. Iran pyrkii perustamaan Hormuzinsalmelle uutta kauppakulukulupajärjestelmää, jossa se hallinnoisi salmea yhdessä Omanin kanssa ja salmen käytöstä perittäisiin maksuja. Yhdysvallat ilmoitti 18.5. jatkavansa 30 vuorokaudella poikkeuslupaa, jolla sallitaan merellä jo olevan venäläisen öljyn ja muiden öljytuotteiden ostaminen. Energian hinnan nousu on vaikuttanut maailmantalouteen liikenne- ja logistiikkakustannusten sekä yleisen inflaatiopaineen kautta. Kriisin vaikutukset ovat näkyneet globaalisti myös kaupassa ja toimitusketjuissa, rahoitusmarkkinoilla sekä ruokaturvassa.

Suomi on liittynyt mukaan Britannian ja Ranskan aloitteeseen, jossa työ keskittyy erityisesti diplomaattiseen vaikuttamiseen meriliikenteen kauttakulun turvaamiseksi sekä Hormuzinsalmeen jumiin jääneiden merenkulkijoiden vapauttamiseen. Suomi on korostanut tarvetta hakea ratkaisuja diplomaattisin keinoin ja neuvottelujen kautta sekä kehottanut osapuolia pidättäytymään voimakeinojen käyttämisestä. Ratkaisujen on pohjauduttava kansainvälisen oikeuden kunnioittamiseen. Diplomaattisten ja poliittisten keinojen ohella Suomi tarkastelee mahdollisuuksia osallistua merenkulun vapauden palauttamiseen ja meriliikenteen turvaamiseen Hormuzinsalmella, ja Suomen tahtotila tähän liittyen on todettu mm. julkilausumassa, johon Suomi liittyi 8.4. yhdessä laajan maajoukon kanssa. Ranskan ja Britannian johdolla on tehty suunnittelua mahdollisesta merellisestä operaatiosta alueella, ja Suomen puolustushallinto on osallistunut suunnitteluun. Suomi valmistelee osallistumista Britannian ja Ranskan johdolla suunniteltuun merelliseen operaatioon, mutta osallistumisen tarkasta muodosta ei ole vielä päätöstä. Myös Yhdysvallat on julkaissut oman Maritime Freedom Construct -aloitteensa, joka koostuu sekä diplomaattisesta että sotilaallisesta raiteesta, mutta Suomi ei toistaiseksi ole ilmoittanut osallistumisesta siihen, vaan on jatkanut tiedonvaihtoa läheisimpien verrokkimaidensa kanssa.

Euroopan unionin neuvostossa käydään parhaillaan keskustelua KEVPJ Kallaksen Aspides-operaatiota koskevasta ehdotuksesta vahvistaa EUNAVFOR Aspides-operaatiota tarkoituksenmukaisen panoksen antamiseksi Ranskan ja Britannian aloitteen pyrkimykseen tukea merenkulun vapautta Hormuzinsalmen kautta. KEVPJ on korostanut vapaan merenkulun olevan EU:n keskeinen intressi. Hormuzinsalmen sulkemisella Iranin toimesta on vaikutuksia paitsi alueelle myös laajemmin Euroopalle.

Bahrainin, Kuwaitin, Arabiemiraattien ja Qatarin ulkoministerit on kutsuttu Naton heinäkuiseen huipukokoukseen Ankarassa, jossa Naton ulkoministereillä on tapaaminen näiden Istanbulin yhteistyöaloitteen maiden (ICI) kanssa 7.7.2026. Tämä antaa Nato-maille mahdollisuuden keskustella Persianlahden alueen maiden kanssa ajankohtaisesta tilanteesta heinäkuussa.

Yhdysvaltain välittämä Israelin ja Libanonin välinen väliaikainen tulitauko tuli voimaan 16.4., minkä jälkeen sen voimassaoloa on jatkettu. Maat sopivat Yhdysvaltain välittämässä jatkoneuvotteluissa 3.6.,

että Libanoniin muodostetaan turvavyöhykkeitä, joita hallinnoi Libanonin armeija. Tulitauko edellyttää Hizbollahin sotatoimien loppumista sekä kaikkien Hizbollahin joukkojen vetäytymistä Litani-joen eteläpuolelta. Sopimus ei edellytä Israelin vetäytymistä Etelä-Libanonista. Neuvotteluja on tarkoitus jatkaa kesäkuun lopulla. Yhdysvaltain välittämässä neuvotteluprosessissa pyritään luomaan edellytykset jatkon neuvotteluille ja maiden mahdolliselle laajemmalle rauhanprosessille. Libanonin turvallisuusjoukoille asetetaan vastuu maan turvallisuudesta ja velvoite ryhtyä kansainvälisen tuen avulla merkittäviin toimiin Hizbollahin ja muiden Israelin-vastaisten aseellisten ryhmien toiminnan estämiseksi; tulitauon jatkaminen edellyttää edistystä neuvotteluissa. Hizbollah ei ole neuvotteluosapuoli ja on ilmoittanut, ettei se hyväksy sopimusta, vaan vaatii Israelin vetäytymistä Libanonista.

Suomi ilmaisi usean maan yhteislausunnossa 5.6 huolensa Israelin ja Hizbollahin välisestä eskalaatiosta ja kehotti osapuolia mm. kansainvälisen oikeuden noudattamiseen. EU:n lausunnossa 6.6. mm. toivottiin tietoa tulitauon jatkumisesta tervetulleeksi ja todettiin EU:n valmius tukea sopimuksen toimeenpanoa.

Tulitauosta huolimatta yhteenotot ovat jatkuneet. Turvallisuustilanne heikentyi merkittävästi toukokuun lopussa, kun Israel lisäsi ilma- ja maaoperaatioitaan Etelä-Libanonissa ja Bekaan laaksossa vastauksena Hizbollahin drooni-, raketti- ja kranaatti-iskuihin. Israel ilmoitti operaation laajentamisesta sekä puskurivyöhykkeen vahvistamisesta Etelä-Libanonissa. Tilanne on altis laajemmalle eskalaatiolle. Presidentti Trump ilmoitti 2.6. käyneensä keskusteluita sekä Israelin että Hizbollahin kanssa. Trumpin mukaan osapuolet sitoutuivat keskeyttämään hyökkäyksensä ja Israel joukkojensa etenemisen Beirutin. Israel on pidättänyt oikeuden jatkaa sotilaallisia operaatioitaan Etelä-Libanonissa. Mediatietojen mukaan Hizbollah olisi suhtautunut myönteisesti järjestelyyn, jossa se pidättäytyisi rajat ylittävistä iskuista vastineeksi siitä, ettei Israel iske Beirutin alueelle.

Kokonaisuutena tulitauko on poliittisesti merkittävä mutta rakenteellisesti hauras. Hizbollah ei edelleenkään osallistu neuvotteluihin Israelin kanssa. Hizbollahin poliittisen neuvoston mukaan järjestö ei aio noudattaa neuvotteluissa syntyneitä sopimuksia.

Libanonissa on syvä humanitaarinen katastrofi; 1,2 miljoonaa kotinsa jättänyttä, yli 3 300 kuolonuhria ja mittavat infrastruktuurituhot. Suomi on myöntänyt 2 miljoonaa euroa humanitaarista apua YK:n pakolaishjärjestö UNHCR:n operaatioon Libanonissa pakolaisten ja sisäisesti siirtymään joutuneiden tukemiseksi. Lisäksi Suomi on myöntänyt tänä vuonna n. 19 miljoonaa euroa joustavaa ja kohdennettua humanitaarista rahoitusta järjestöille, jotka vastaavat Libanonin humanitaariseen tilanteeseen.

UNIFIL jatkaa työtään sopeuttaen toimintaansa. Se on raportoinut merkittävistä välikohtauksista Israelin ja Hizbollahin kanssa Etelä-Libanonissa. Kuusi lennokkia on 5.5. jälkeen osunut UNIFILin tukikohtien läheisyyteen. Kuusi UNIFIL-rauhanturvaajaa on saanut surmansa kevään 2026 aikana. Ulkoasiainneuvosto kävi 21.4. epävirallisen keskustelun Libanonin pääministeri Salamin kanssa. Keskusteluita jatkotuesta Libanonille UNIFILin mandaatin päättyessä vuoden lopussa on käyty eri raiteilla. YK:n pääsihteerin suosituksia YK:n vaihtoehtoista odotetaan kesäkuussa. Korkea edustaja Kallas on kertonut EU:n harkitsevan oman operaationsa perustamista UNIFIL-operaation päättyttyä, sillä Libanonin asevoimat tarvitsee enemmän tukea Hizbollahin aseistariisuntaan ja maan valvontaan. Mahdollinen EU-operaatio ei toimisi samalla mandaatilla kuin UNIFIL.

Gazan rauhansuunnitelman toimeenpanossa ei ole edetty toiseen vaiheeseen, sillä presidentti Trumpin perustaman Board of Peace -järjestön Gazan korkean edustajan sekä välittäjämaiden yritykset edistää Hamasin aseistariisuntaneuvotteluita eivät ole onnistuneet. Israel on jatkanut iskuja Gazaan tulitauosta huolimatta. Hamas on iskenyt Israelin joukkoja vastaan. Pääministeri Netanjahu on ilmoittanut, että Israel tulee laajentamaan hallussaan olevaa aluetta 70 prosenttiin Gazan pinta-alasta.

Indonesia, Marokko, Kazakstan, Kosovo ja Albania ovat ilmaisseet valmiutensa osallistua Yhdysvaltain johtamiin kansainvälisiin vakausjoukkoihin (International Stabilization Force, ISF). ISF ei tule olemaan turvallisuusviranomaisena Gazassa, vaan sen on määrä kouluttaa ja tukea palestiinalaista poliisia, ml. aseistariisuntaprosessissa. Gazan kansallisen hallintokomitean (NCAG) toimintaedellytykset ovat heikot ja siirtyminen Gazaan epäselvää.

Gazan humanitaarinen tilanne on katastrofaalinen. Rafahin rajanylityspaikka on auki vain rajoitetusti. Terveystuho-, vesi- ja jäteinfrastruktuuri on tuhoutunut. Israel on määritellyt mm. rakennustarvikkeet kaksikäyttötuotteiksi eikä salli niiden vientiä Gazaan. Israel kiristi kansainvälisten kansalaisjärjestöjen rekisteröintivaatimuksia, mikä uhkaa vähentää humanitaarista apua Gazaan. Suomi on vedonnut (mm. yhteislausunnossa 30.12.) Israeliin, jotta se mahdollistaisi kansainvälisen kansalaisjärjestöjen toiminnan Palestiinalaisalueella ja sallisi ja helpottaisi humanitaarisen avun esteetöntä pääsyä Gazaan. Suomi on vedonnut syksyllä 2025 yhdessä 24 muun maan kanssa Israeliin, jotta se sallisi potilaiden kuljetukset Gazasta Länsirannan ja Itä-Jerusalemin sairaaloihin, ja ilmaissut valmiutensa tukea potilaiden hoitoa.

Israel on pysäyttänyt Global Sumud Flotilla -laivueeseen kuuluvia aluksia kahdesti kevään 2026 aikana. Ulkoministeriö on puhutellut Israelin lähettämään Israelin toukokuun lopussa kiinniottamien Global Sumud Flotilla -laivueen osallistujien, ml. kolme suomalaista, kohtelusta.

Israelin miehitystoimet – siirtokuntarakentaminen ja -väkivalta, sotilasoperaatiot ja liikkumisrajoitukset – Länsirannalla kiihtyvät ja lisäävät eskalaatoriskiä. Israel päätti 8.2. toimista, jotka lisäävät sen kontrollia ja toimivaltaa Länsirannalla ja syventävät miehitystä. Israel jatkaa Palestiinalaishallinnolle kuuluvien vero- ja tullitulojen pidättämistä. Israelin parlamentti hyväksyi 30.3. pääosin palestiinalaisia koskevaa lainsäädäntöä kuolemanrangaistuksen käyttöön otosta. Suomi antoi 24.2. yhdessä 22 muun tahon kanssa yhteislausunnon Länsirannan tilanteesta. Lausunnossa tuomitaan Israelin päätökset, jotka laajentavat Israelin kontrollia Länsirannalla, kiihdyttävät siirtokuntarakentamista ja ovat kansainvälisen oikeuden vastaisia. Lausunnossa kehoitetaan Israelia mm. vapauttamaan Palestiinalle kuuluvat verotulot ja kunnioittamaan Jerusalemin pyhien paikkojen status quota. EU:n lausunnossa 31.3. todettiin periaatteellinen kielteinen kanta kuolemanrangaistukseen ja huoli Israelin uuden sääntelyn syrjivästä luonteesta.

EU-jäsenmaat ovat antaneet vahvan tukensa YTPP-operaatioiden, EUBAM Rafah ja EUPOL COPPS, toiminnalle. Suomi osallistuu tällä hetkellä neljällä henkilöllä EUPOL COPPS -operaatioon Palestiinalaisalueen turvallisuus- ja oikeussektoreiden uudistamiseksi ja yhdellä henkilöllä EUBAM Rafah -raja- ja valvontaoperaatioon.

Suomi on ohjannut viimeisimpien kahden vuoden aikana Palestiinalaisalueelle tai lähialueilla eläville palestiinalaispakolaisille yhteensä noin 42,5 miljoonaa euroa humanitaarista apua. Suomen humanitaarista apua on kanavoitu YK:n alaisen humanitaaristen asioiden koordinoitumiston (OCHA), Maailman ruokaohjelman (WFP), kansainvälisen Punaisen ristin liikkeen (SPR/ICRC) ja Kirkon ulkomaanavun kautta. Suomella on UNRWAn kanssa monivuotinen (2023–2026) rahoitussopimus, 5 MEUR/vuosi. Rahoituksella tuetaan UNRWAn toimintaa Palestiinalaisalueella (Gaza ja Länsiranta, ml. Itä-Jerusalem), Jordaniassa, Libanonissa ja Syyriassa. EU korostaa, että kansainvälisten ja alueellisten sidosryhmien on tuettava Gazan jälleenrakentamista ja kehittämistä kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

Kesäkuussa 2025 valmistuneessa EU:n arviossa todetaan olevan viitteitä siitä, että Israel rikkoo EU:n ja Israelin välisen assosiaatiosopimuksen ihmisoikeusvelvoitteita. Komissio antoi 28.7.2025 ehdotuksen neuvoston päätökseksi, jolla keskeytettäisiin osittain Israelin osallistuminen unionin tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmaan Horisontti Eurooppaan. Komissio antoi 17.9.2025 ehdotuksen neuvoston päätökseksi, jolla EU keskeyttäisi assosiaatiosopimuksen eräiden kauppamääräysten soveltamisen. Ehdotusten käsittely keskeytettiin tulitauon myötä, mutta ehdotuksia ei ole vedetty pois. EU:n sisällä on käyty

keskustelua myös kansainvälisen tuomioistuimen (ICJ) heinäkuussa 2024 antaman neuvovan lausunnon vaikutuksista ja tarvittavista toimenpiteistä.

Kansainvälinen rikostuomioistuin (ICC) julkisti 21.11.2024 pidätysmääräykset pääministeri Netanjahusta ja entisestä puolustusministeri Gallantista, joita syytetään rikoksista ihmisyyttä vastaan ja sotarikoksista. Pidätysmääräykset olivat taustalla presidentti Trumpin 6.2.2025 allekirjoittamalle ICC:tä koskevalle toimeenpanoasetukselle, jonka perusteella pakotteiden kohteeksi on asetettu ICC:n pääsyyttäjät, apulaissyöttäjät ja tuomareita sekä YK- ja kansalaisjärjestötoimijoita.

Kansainvälinen tuomioistuin (ICJ) antoi heinäkuussa 2024 neuvovan lausunnon, jossa se totesi Palestiinalaisalueen miehityksen olevan laitton ja velvoitti Israelin lopettamaan läsnäolonsa alueella. ICJ käsittelee myös Etelä-Afrikan Israelia vastaan nostamaa joukkotuhontakannetta. ICJ antoi lokakuussa 2025 neuvovan lausunnon Israelin oikeudellisista velvoitteista liittyen YK:n, muiden kansainvälisten järjestöjen ja kolmansien maiden läsnäoloon ja toimintaan miehitetillä Palestiinalaisalueella. ICJ totesi, että Israel on miehittäjänä velvollinen täyttämään kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaiset velvoitteensa.

Ulkoministeriö

TAVOITEMUISTIO

ASO-10 Pulli Heini

02.06.2026

Asia

EU-Kiina -suhteet

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 15.6.2026

Asiakirjat

UTP X/2022 vp

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Heini Pulli, ASO-10, heini.pulli@gov.fi, +358 295 350 422

Jukka Nikulainen, KPO-20

Touko Piiparinen, KPO-20

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

Ulkoasiainneuvoston on tarkoitus keskustella EU:n Kiina-suhteesta ml. turvallisuuskuva, Venäjän ja Kiinan yhteistyö sekä taloudellinen turvallisuus.

2. SUOMEN TAVOITE

Suomen lähestymistapaa Kiina-suhteisiin on kuvattu valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa (VNS 3/2024 vp), valtioneuvoston ajankohtaiselonteossa ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksesta (VNS 2/2026 vp) ja kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteossa (VNS 4/2024 vp) sekä hallituksen EU-avaintavoitteissa (E 58/2023 vp).

Suomi toimii yhteistyössään Kiinan kanssa johdonmukaisesti omien arvojemme ja prioriteettiemme pohjalta. Kahdenvälisesti Kiina on Suomelle merkittävä kauppakumppani. Suomi ylläpitää toimivia suhteita Kiinan kanssa. Suomen Kiina-politiikan muodostamiseen vaikuttavat myös jäsenyytemme Euroopan unionissa ja Natossa. (VNS 3/2024 vp) Keskinäisriippuvuudet ja globaalit haasteet, kuten ilmastonmuutokseen vastaaminen, edellyttävät yhteistyötä Kiinan kanssa.

Suomen tavoitteena on globaalisti vahva ja toimintakykyinen Euroopan unioni, joka edistää jäsenvaltioidensa ja kansalaistensa turvallisuutta, hyvinvointia ja taloudellisia etuja. (E 58/2023 vp)

Kiinan suhtautuminen Venäjän hyökkäyssotaan ja Kiina-Venäjä-suhteen tiivistyminen vaikuttavat Suomen kahdenvälisiin suhteisiin ja EU-Kiina -suhteisiin. Pyrkimyksiä vahvistaa Kiinan sitoutuneisuutta kansainväliseen oikeuteen ja kansainväliseen sääntöpohjaiseen järjestelmään, mukaan lukien ihmisoikeudet, jatketaan. Suomi kannustaa Kiinaa käyttämään vaikutusvaltaansa Ukrainan alueellista koskemattomuutta ja YK:n peruskirjaa kunnioittavan rauhan aikaansaamiseksi Venäjän ja Ukrainan välille. (VNS 3/2024 vp)

EU:n ja Kiinan suhteiden kehittämistä rajoittavat myös kauppasuhteeseen liittyvät pitkäaikaiset ongelmat. Suomi katsoo, että EU-Kiina -suhteen kehittämiseksi tarvitaan Kiinalta konkreettisia toimia näissä kysymyksissä. EU:n sisämarkkinoilla on merkittävä rooli EU:n globaalien roolin vahvistamisessa. Toimivat, vapaaseen liikkuvuuteen perustuvat sisämarkkinat toimivat vipuvartena, joilla voidaan ajaa yhteisiä tavoitteita suhteessa Kiinaan.

Suomi korostaa taloudellisen turvallisuuden vahvistamisessa markkinaehtoisia ratkaisuja sekä kilpailun, ennustettavan sääntelyn ja yhteisten kansainvälisten sääntöjen merkitystä. Dynaaminen yksityinen sektori ja yritysten kilpailukyky ovat taloudellisen turvallisuuden keskeinen perusta. EU:n tulee kuitenkin kyetä vastaamaan omalla keinovalikoimallaan tehokkaasti myös taloudellisten riippuvuussuhteiden aseistamiseen, taloudelliseen pakottamiseen ja muihin vakaviin taloudellisen turvallisuuden uhkisiin. Tämä edellyttää laajaa ja uskottavaa taloudellisen turvallisuuden keinovalikoimaa. Sen avulla voidaan luoda tarvittavaa pidäkettä unioniin kohdistuvien painostustoimien ennalta ehkäisemiseksi. (E 3/2026 vp)

Kiina on jatkossakin Suomelle tärkeä kauppakumppani, mutta kasvavat riskit on tiedostettava, niihin on varauduttava sekä niitä on ennaltaehkäistävä. (VNS 3/2024 vp) Suomi tunnistaa strategisiin riippuvuuksiin liittyvät riskit ja toimii johdonmukaisesti hallitakseen niitä. Suomen tavoitteena on taloudellisen, teknologisen ja teollisen riippuvuuden vähentäminen Kiinasta yhteiskunnallisen resilienssin vahvistamiseksi ja epäasiallisten vaikuttamispyrkimysten ehkäisemiseksi. Tätä edistetään niin kansallisesti kuin EU-tasolla. (VNS 3/2024 vp) Suomi korostaa EU:n tavoitteita irtautua haitallisista riippuvuuksista sekä tunnistaa EU:n haavoittuvuudet tietyillä strategisesti tärkeillä sektoreilla erityisesti Kiinan suhteen. (E 58/2023 vp)

Suomi korostaa EU:n yhtenäisyyden merkitystä Kiinaan vaikuttamisessa.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Käydään näkemystenvaihto EU:n ja Kiinan välisistä suhteista. Edellisen kerran Kiinasta on keskusteltu ulkoasiainneuvostossa 15.12.2025, jolloin keskustelu fokusoitui erityisesti taloudellisen turvallisuuden ja ulko- ja turvallisuuspolitiikan yhtymäkohtiin.

Kesällä 2025 Kiinassa järjestetty EU-Kiina huippukokous ylläpiti suhteita, mutta vahvisti samalla käsitystä siitä, että EU:n ja Kiinan suhde on muuttunut entistä haastavammaksi. Suhteen kehitystä vaikeuttavat etenkin Kiinan tuki Venäjälle sekä lukuisat Kiinan talousmalliin ja kauppasuhteeseen liittyvät haasteet. Huippukokouksessa ei saavutettu läpimurtoja, eivätkä Kiinan kannat muuttuneet EU:n toivomaan suuntaan.

Kiinan ja EU:n välisessä vuoropuhelussa ei ole saavutettu merkittävää edistystä kauppapoliittisten ja markkinoillepääsykysymysten ratkaisemisessa. EU:n kauppataseen alijäämä Kiinan kanssa jatkaa kasvuaan. Komissio kävi sisäisen keskustelun EU:n ja Kiinan suhteista 29.5.2026. Komission yleinen lähestymistapa on edelleen riskien vähentäminen, ei irtikykentä. Kiina on keskeinen kumppani, ja yhteistyö sekä vuoropuhelu jatkuvat. Samalla kauppa- ja investointisuhteen nykytila ei ole kestävä. Taloudellisten ja turvallisuussetujen kietoutuessa yhä tiiviimmin yhteen, molemmat ulottuvuudet edellyttävät vahvempaa ja johdonmukaisempaa lähestymistapaa.

4. TAUSTA

EU-Kiina -suhteet ovat edelleen suhteellisen vakaat, mutta ovat viime vuosina olleet myös jatkuvassa murroksessa, kun EU on sopeuttanut Kiina-politiikkaansa uuteen toimintaympäristöön. Vuodesta 2019 lähtien EU on määritellyt Kiinan samanaikaisesti 1. yhteistyö- ja neuvottelukumppaniksi, 2. taloudelliseksi ja teknologiseksi kilpailijaksi sekä 3. vaihtoehtoista maailmanjärjestystä ajavaksi järjestelmähaastajaksi. Kiinan kiistaton merkitys talous- ja kauppasuhteissa sekä globaaleihin haasteisiin, kuten ilmastomuutokseen vastaamisessa, tunnustetaan. Samanaikaisesti EU:n tulokulma on ollut Kiina-riippuvuuksien vähentämisessä (de-risking). Ilmasto-, ympäristö- ja energiakysymyksissä EU-Kiina-

yhteistyö on aktiivista, ja yhteistyön tärkeyttä pidetään esillä molemmin puolin. Vuoropuhelua ja yhteishankkeita on mm. puhtaana energian, kiertotalouden, vesikysymysten ja biodiversiteetin parissa.

Kiinan valtiontukien aiheuttama ylikapasiteetti muun muassa vihreän siirtymän teknologioissa on haaste EU:n omalle teollisuudelle. EU:n ja Kiinan kauppasuhteita haastavat myös kaupan epätasapaino ja eurooppalaisten yritysten markkinoillepääsyn esteet. Huolenaiheena on myös Kiinan pyrkimys valjastaa asemansa kriittisten mineraalien tuottajana ja jalostajana poliittiseksi vipuvarreksi vientivalvonnan avulla. Kiinan nopea teknologinen kehitys korostanee tulevaisuudessa sen asemaa myös korkean arvonlisän teollisuustuotteiden ja kulutustavaroiden tuottajana. Tämä asettaa haasteita eurooppalaisen teollisuuden kilpailukyvyille.

Kiinan ja Venäjän läheinen kumppanuus ja kasvanut yhteistyö Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan aikana ovat merkittävien tekijä, joka on lisännyt EU:n ja Kiinan välisiä jännitteitä. Kiina ei missään vaiheessa ole tuominnut Venäjän hyökkäyssotaa, vaan on pitkälti toistanut Venäjän narratiivia sodan syistä. Kiina tukee Venäjää poliittisin, taloudellisin, teknologisin ja logistisin keinoin ja mahdollistaa osaltaan Venäjän hyökkäyssotaa osana suurvaltastrategisia tavoitteitaan. Kiinan tuki mahdollistaa Venäjän uudelleen varustautumista ja tuella on vaikutusta Euroopan turvallisuuteen myös hyökkäyssodan jälkeen. EU on viestinyt Kiinalle, että Kiinan suhtautuminen Venäjän hyökkäyssotaan vaikuttaa keskeisesti EU:n ja Kiinan suhteisiin. EU:n Venäjän-vastaisissa pakotteissa on listattuna kiinalaisia yrityksiä, joilla on kaupallisia tai muita yhteyksiä Venäjän puolustus- ja sotilasteollisuuteen. Lisäksi tiettyihin listattuihin kiinalaistojoihin sovelletaan kaksikäyttötuotteita ja -teknologiaa sekä kehittyneen teknologian tuotteita koskevia tiukempia vientirajoituksia. Kiina ja Venäjä ovat lisänneet yhteistyötään myös arktisella alueella.

Vaikka Kiina on korostanut haluaan parantaa suhteita EU:n kanssa, sen kannat eivät kuitenkaan ainkaan toistaiseksi ole käytännössä liikkuneet EU:n toivomaan suuntaan. Samalla EU:n on jatkuvasti otettava huomioon erityisesti Yhdysvaltain, Kiinan ja Venäjän kyky ylläpitää keskinäisiä suhteitaan ja muutokset niiden yhteistyösuhteissa.

EU ja Kiina ovat olleet strategisia kumppaneita vuodesta 2003. EU–Kiina-huippukokouksia on järjestetty vuodesta 1998 lähtien lähes joka vuosi. Strategisen kumppanuuden toimintaohjelmaa (*strategic agenda*) ei ole uudistettu edellisen umpeuduttua vuonna 2020.

Kiinan poliittinen ja taloudellinen vaikuttaminen on jatkuvaa ja se pyrkii laajentamaan jalansijaansa myös teknologia- ja infrastruktuurihankkeissa. Kiinan toiminta kyberympäristössä on aktiivista.

